

VICENTE FERRER BARRIENDOS

JEZUS CHRISTUS, ONZE VERLOSSER

Inleiding in de Christologie

INHOUD

Voorwoord	17
-----------------	----

Hoofdstuk I

Inleiding:

De christologie als de leer over Jezus Christus	19
---	----

1. De theologische leer over Jezus Christus	19
--	-----------

1.1 *Het thema van de christologie*

1.2 *Het geheim van Christus*

2. Het geloof en het verstand in het licht	
---	--

van het geheim van Christus	20
--	-----------

2.1 *De noodzaak van het geloof voor het begrijpen van Christus*

2.2 *De rol van het verstand in het licht van het geheim van Christus*

3. Het zogenaamde 'historisch vraagstuk' met betrekking tot Jezus Christus en het vermeende verschil tussen de historische Jezus en de Christus van het geloof	23
---	-----------

3.1 *De zoektocht naar de historische Jezus met behulp van een uitsluitend rationele methode*

3.2 *Kritiek door rationele vooroordelen met betrekking tot het verschil tussen de historische Jezus en de Christus van het geloof*

4. De theologische methode	27
---	-----------

4.1 *Het uitgangspunt en de bronnen van de christologie*

4.2 *Het juiste gebruik van de historisch-kritische of literaire methodes*

5. De structuur van dit boek	28
---	-----------

Eerste deel

De persoon Jezus Christus	30
---------------------------------	----

Hoofdstuk II

Het binnengaan van Gods Zoon in de goddelijke heilseconomie	30
--	----

1. Waarom kwam Gods Zoon in deze wereld?	30
---	-----------

1.1 *Gods Zoon kwam in de wereld om de mensen te verlossen*

1.2 *Er zijn nog andere redenen voor zijn komst in deze wereld. Deze zijn allemaal ingesloten in of gericht op de verlossing van de mensen*

2. De verlossing is een daad van de goddelijke barmhartigheid en een geschenk van God	32
--	-----------

2.1 *De mens kan de verlossing niet op eigen kracht bereiken*

2.2 *De menswording is het werk van de liefde en de barmhartigheid van God*

2.3 *De menswording is een vrije beslissing van God*

3. De naam 'Jezus'	35
---------------------------------	-----------

4. De aankondiging van de komst van de Heiland, de verwachte Verlosser	36
---	-----------

4.1 *De belofte van de Verlosser*

4.2 *De profetieën over de Messiaskoning*

5. Andere profetieën over Jezus	38
--	-----------

5.1 *De profetieën over de Messiaskoning en de profeten*

5.2 *De profetieën over de Messias als koning en priester*

5.3 *De profetieën over het offer van Christus*

5.4 *Het uiterlijk van de Mensenzoon*

6. De titel 'Christus'	40
-------------------------------------	-----------

7. Christus, het middelpunt van de menselijke geschiedenis	42
---	-----------

7.1 *De afstamming van Christus en de menselijke geschiedenis*

7.2 *De menswording geeft zin aan de hele geschiedenis*

Hoofdstuk III	
Het feit van de menswording van Gods Zoon	44
1. De komst van de Zoon van God in deze wereld, geboren uit de heilige Maagd Maria	44
1.1 <i>De verkondiging aan Maria en de ontvangenis van Jezus</i>	
1.2 <i>De menswording is het werk van de heilige Geest</i>	
1.3 <i>Maria is de moeder van God</i>	
1.4 <i>'Het Woord is vlees geworden': de menswording</i>	
2. Jezus Christus is volkomen mens	46
2.1 <i>Het daadwerkelijke bestaan van het lichaam van Christus. De ketterij van het gnostisch docetisme</i>	
2.2 <i>Het daadwerkelijke bestaan van de ziel van Christus. De ketterij van het apollinarisme</i>	
2.3 <i>Christus had een echt menselijke natuur, bestaande uit ziel en lichaam</i>	
3. Jezus Christus is volkomen God	48
3.1 <i>De ketterijen van het adoptianisme en arianisme en het Concilie van Nicea</i>	
3.2 <i>Moderne ketterijen over de godheid van Jezus Christus</i>	
3.3 <i>Getuigenissen in de heilige Schrift over de godheid van Jezus</i>	
3.4 <i>Getuigenissen in de Schrift over zijn bestaan voor de schepping van de wereld</i>	
3.5 <i>Getuigenissen in de Schrift over de wezensgelijkheid van Jezus en de Vader</i>	
3.6 <i>Uitdrukkelijke en directe uitspraken over zijn godheid</i>	
4. Het begrip 'Gods Zoon' in de heilige Schrift	54
4.1 <i>Het begrip 'Gods Zoon' in het algemeen</i>	
4.2 <i>Jezus is Gods enige Zoon, één in wezen met de Vader</i>	

Hoofdstuk IV

Het mysterie van de persoonlijke eenheid van

Jezus Christus57

1. De eenheid van de beide naturen in de ene persoon van Jezus Christus57

1.1 *De eenheid van de persoon in Christus.*

De nestoriaanse ketterij en het Concilie van Efeze

1.2 *De twee naturen van Jezus. De monofysitische ketterij en het Concilie van Chalcedon*

2. Enkele toelichtingen bij het geheim van de ontologische eenheid van Christus60

2.1 *Verklaring van enkele begrippen die betrekking hebben op het dogma*

2.2 *De complete, mysterieuze en unieke vereniging van de beide naturen in de ene persoon Jezus Christus. De hypostatische unie*

2.3 *De menselijke natuur van Christus is compleet en volkomen. Ze is echter geen menselijk persoon, noch een subject dat verschilt van het Woord*

2.4 *De persoon van Jezus Christus is goddelijk, eeuwig en in zijn menswording onveranderlijk en niet ontstaan uit de vereniging van de naturen: Het is de persoon van Gods Zoon*

3. De subjectivistische opvatting over de persoon en haar uitwerking op de christologie66

3.1 *Enkele nieuwere theorieën over de persoonlijkheid van Jezus Christus*

3.2 *Kritiek op deze theorieën*

4. Voorstellingsvormen van het geheim van de hypostatische unie68

4.1 *Men moet alle eigenschappen, zowel die uit zijn goddelijke als die uit zijn menselijke natuur, toeschrijven aan de ene persoon van Christus*

4.2 *We mogen aan de ene natuur van Christus niet de eigenschappen en daden van de andere natuur toeschrijven*

Hoofdstuk V

Christus als mens, vervuld van genade en waarheid71

1. **De eigenschappen van de mensheid van Christus, waardoor Hij het instrument is van het Woord voor het werk van onze verlossing71**
2. **De genade en de heiligheid van Christus72**
 - 2.1 *Christus is heilig als mens, omdat zijn mensheid verbonden is met het Woord. De genade van de hypostatische unie (gratia unionis)*
 - 2.2 *Christus is als mens ook heilig door de habituele genade*
 - 2.3 *De volheid van de habituele genade in Christus*
 - 2.4 *De bovennatuurlijke deugden, gaven en charismata van Christus*
 - 2.5 *De heiligheid van het leven en de zondeloosheid van Jezus Christus*
3. **De menselijke kennis van Jezus Christus78**
 - 3.1 *Het bestaan van de menselijke kennis van Christus*
 - 3.2 *Kennis die door de ervaring opgedaan en verworven is*
 - 3.3 *De Godsaanschouwing van de ziel van Christus*
 - 3.4 *De ingegeven of profetische kennis van Christus*
 - 3.5 *Een oplossing om deze verschillende menselijke vormen van kennis van Christus in overeenstemming te brengen*
 - 3.6 *De volheid van de kennis van Christus en de afwezigheid van fouten of een gebrek aan kennis in Hem*
4. **Het zelfbewustzijn van Christus84**
 - 4.1 *De zelfkennis van Christus volgens enkele nieuwere subjectivistische theorieën*
 - 4.2 *Het zelfbewustzijn en het 'ik' van Christus*

Hoofdstuk VI

Verdere kenmerken die de persoonlijkheid van de mens Jezus Christus aanvullen87

1. De ketterijen van het mono-energisme en het monotheetisme. Het Derde Concilie van Constantinopel87
2. De menselijke wil van Christus89
 - 2.1 *Het bestaan van een menselijke wil van Christus*
 - 2.2 *De menselijke vrijheid van Christus*
 - 2.3 *De gehoorzaamheid van Jezus tegenover de wil van zijn Vader. In Jezus Christus bestaat er geen tegenstelling tussen de menselijke en goddelijke wil*
3. De menselijke handelingen van Jezus Christus92
 - 3.1 *Het bestaan van menselijke activiteiten in Christus*
 - 3.2 *Het natuurlijke en bovennatuurlijke handelingsvermogen dat eigen is aan de mens Jezus*
 - 3.3 *De verdienste van de persoonlijke en menselijke handelingen van Jezus*
 - 3.4 *De menselijke handelingen van Christus, voor zover die als instrument van de godheid dienen*
4. De menselijke gevoelens van Christus96
 - 4.1 *De gevoelens en passies van Jezus Christus*
 - 4.2 *De liefde van Christus. Het allerheiligste hart van Christus*
5. Het uiterlijk van Jezus98

Tweede deel

Het verlossingswerk van Jezus Christus101

Hoofdstuk VII

Het mysterie van de verlossing102

1. De toestand van de mensen en de bevrijding
van het kwade102
2. De leer van de Bijbel over de verlossing
van de mensen103
 - 2.1 *De bestemming van de mens voor het geluk en de
oorsprong van het kwaad, waaraan hij lijdt*
 - 2.2 *De redding van de mensen is het werk van de
barmhartigheid*
 - 2.3 *De belangrijkste Bijbelse uitspraken over de verlossing
door Jezus Christus*
 - 2.4 *De theologische betekenis van de op God toegepaste
analoge begrippen*
3. De belangrijkste verklaringen over de verlossing
van de kerkvaders108
4. Enkele onvolledige of onjuiste verklaringen
van de verlossing109
 - 4.1 *De “rechten van de duivel”*
 - 4.2 *De juridische verklaring van Anselmus van
Canterbury*
 - 4.3 *De verlossing als voorbeeld van Petrus Abaelardus*
 - 4.4 *De verlossing als plaatsvervangende bestraffing
volgens de opvatting van de protestantse reformatie*
 - 4.5 *Autonomistische en naturalistische verklaringen van
het moderne subjectivisme*
5. Korte theologische samenvatting van het
mysterie van de verlossing112
 - 5.1 *Het eeuwig heil is een geschenk van God de Vader. Het
brengt zijn barmhartige liefde en zijn gerechtigheid
met elkaar in overeenstemming door de verlossing die
Jezus Christus tot stand bracht*
 - 5.2 *De verlossing is het werk van Gods Zoon, van het*

- mensgeworden hoofd van het menselijk geslacht. De opwaartse en neerwaartse handelingen van Christus*
- 5.3 *De heilige Geest werkt mee aan de verlossing, aangezien Hij de mensen met Christus verenigt en hen laat delen in zijn verlossingswerk*

Hoofdstuk VIII

Jezus Christus, de middelaar van het nieuwe verbond en het hoofd van het menselijk geslacht118

- 1. Jezus Christus, de middelaar van het nieuwe verbond tussen God en de mensen118**
 - 1.1 *Jezus Christus is de middelaar van het nieuwe en eeuwige verbond tussen God en de mensen*
 - 1.2 *Christus is de enige middelaar tussen God en de mensen*
 - 1.3 *Jezus Christus is middelaar als mens*
- 2. Christus bemiddelt tussen God en de mensen, in de uitoefening van zijn priester-, leraar- en herderschap122**
 - 2.1 *Jezus Christus is de priester van het nieuwe verbond*
 - 2.2 *Christus is de leermeester van de waarheid: Hij is de middelaar en vervulling van de openbaring*
 - 2.3 *Jezus Christus is de goede herder*
- 3. Christus is de nieuwe Adam en het hoofd van het menselijk geslacht volgens de rangorde van de genade126**
 - 3.1 *Christus is de nieuwe Adam*
 - 3.2 *Christus is het hoofd van het menselijk geslacht volgens de rangorde van de genade*
- 4. De gevolgen van de positie van Christus als hoofd128**
 - 4.1 *De solidariteit van Christus met het menselijk geslacht*
 - 4.2 *Jezus Christus vertegenwoordigt als plaatsvervanger alle mensen bij God*
 - 4.3 *Christus heeft de macht om de mensen te redden: Hij is de leidsman van onze verlossing*

Hoofdstuk IX

De geheimen van het aardse leven van Christus en hun waarde voor de verlossing131

1. **Het hele leven van Jezus is een onderdeel van het verlossingsmysterie131**
 - 1.1 *De geheimen van het leven van Christus, waaraan we de verlossing van de mensen te danken hebben*
 - 1.2 *De algemene wezenskenmerken met betrekking tot de heilswaarde van de geheimen van Christus*
2. **De geheimen van het kindschap van Jezus133**
 - 2.1 *Het geheim van Kerstmis*
 - 2.2 *De epifanie*
 - 2.3 *Verdere geheimen van het kindschap van Jezus*
3. **De geheimen van het verborgen leven van Jezus in Nazaret136**
 - 3.1 *Het gewone leven van Jezus. Zijn gezinsleven en zijn werk*
 - 3.2 *De episode van het zoekgeraakte en in de tempel teruggevonden kind Jezus*
4. **De geheimen van het openbare leven van Jezus138**
 - 4.1 *De doop van Jezus in de Jordaan*
 - 4.2 *De verzoeken in de woestijn*
 - 4.3 *De prediking van Jezus*
 - 4.4 *De wonderen van Jezus*
 - 4.5 *De roeping van de leerlingen*

Hoofdstuk X

De passie en de dood van Christus en onze verlossing.....144

1. **Het plan van God de Vader met betrekking tot de passie en de dood van Christus144**
 - 1.1 *Het goddelijk raadsbesluit en de dood van Christus*
 - 1.2 *Waarom bestaat het kruis in de goddelijke plannen?*
 - 1.3 *God de Vader is niet de directe oorzaak van de dood van zijn Zoon; Hij laat de dood alleen toe*
2. **De aanstichter van de passie en de dood van Christus147**

3. Christus offerde zichzelf als zoenoffer voor onze zonde	149
3.1 <i>Christus accepteerde en onderging de passie vrijwillig</i>	
3.2 <i>Christus leed en stierf uit gehoorzaamheid</i>	
4. Het lijden van Christus bij zijn passie	151
5. De verlossende waarde van de passie van Christus	152
5.1 <i>Het verdienstelijk karakter van de passie van Christus</i>	
5.2 <i>Het verzoenende karakter van de passie en de dood van Christus</i>	
5.3 <i>Het offerkarakter van de passie en de dood van Christus</i>	
5.4 <i>De werkzaamheid van het lijden en de dood van Christus</i>	
6. De contemplatie over het lijden van Christus	157

Hoofdstuk XI

De verheerlijking van Christus en haar

heilswaarde

1. De verrijzenis van Christus: een historische en transcendentie gebeurtenis	160
1.1 <i>Theorieën die de historische werkelijkheid van de verrijzenis ontkennen</i>	
1.2 <i>De openbaring bevestigt stellig het historische feit van de verrijzenis</i>	
1.3 <i>Het geloof in de verrijzenis is niet het gevolg van de lichtgelovigheid van de apostelen, maar de directe ervaring van de aanwezigheid van de verrezen Jezus</i>	
1.4 <i>De verrijzenis is niet alleen een historisch feit, maar ook een geloofswaarheid, een geheim dat de geschiedenis overstijgt</i>	
2. De verrijzenis van Christus is een werk van de goddelijke almacht	164
3. De verheerlijkte toestand van de verrezen Christus als mens	165
4. De verrijzenis van Christus met betrekking tot de verlossing	166

4.1	<i>De verrijzenis openbaart dat Christus God is en de messiaanse Verlosser van de wereld</i>	
4.2	<i>De verrijzenis van Christus bevestigt de waarachtigheid van zijn leer</i>	
4.3	<i>De verrijzenis van Christus is de oorzaak van onze verrijzenis en van het nieuwe leven van de ziel</i>	
5.	De hemelvaart van Jezus	169
5.1	<i>De verheffing van de Heer aan de rechterhand van God de Vader is tegelijk een historische en een transcendente gebeurtenis</i>	
5.2	<i>De hemelvaart van Christus openbaart aan de leerlingen de heerlijkheid van de Heer</i>	
5.3	<i>De heilzame betekenis van de hemelvaart en de hemelse verheerlijking van Christus</i>	
6.	Jezus Christus is 'de heer' en de koning van het heelal, die verheerlijkt is aan de rechterhand van de Vader	172
6.1	<i>De aanduiding als 'heer' en 'koning'</i>	
6.2	<i>De aard van zijn heerschappij en zijn rijk</i>	

Hoofdstuk XII

	De vruchten van de verlossing	175
1.	De eenheid en universaliteit van het verlossingsgeheim van Jezus Christus	175
2.	Het overbrengen van het verlossingswerk van Christus aan de mensen. De objectieve en subjectieve verlossing	176
2.1	<i>De objectieve en subjectieve verlossing</i>	
2.2	<i>De heilige Geest en de bemiddeling van het verlossingswerk aan de mensen</i>	
2.3	<i>Christus laat de mensen het heil ontvangen in en door de Kerk</i>	
2.4	<i>De vereisten voor de mens om zich met Christus te verenigen en deel te hebben aan de verlossing</i>	
3.	De impact van het verlossingswerk van Christus op de mensen	181
3.1	<i>Christus bevrijdt ons van de zonde</i>	

3.2	<i>Christus laat ons deelhebben aan het goddelijk leven</i>	
3.3	<i>Verdere effecten van het verlossingswerk van Christus</i>	
3.4	<i>De verschillende effecten van de verlossing die worden toegeschreven aan afzonderlijke geheimen van Christus</i>	
4.	De effecten van de verlossing zijn nu al merkbaar, ook al zijn ze in hun volheid nog eschatologisch van aard	186
4.1	<i>De verlossing is vooral een eschatologische werkelijkheid</i>	
4.2	<i>We bereiken het heil nu al, maar nog niet op de volmaakte wijze</i>	
4.3	<i>De eschatologische hoop van de christenen</i>	
5.	De bijzondere medewerking van Maria aan het verlossingswerk van Christus	188
	Bibliografie	191

Voorwoord

Christus zoeken. Christus vinden. Christus liefhebben. Deze heilige en betrouwbare raad omschrijft de gehele weg van het geestelijk leven, die ons voert tot de vereniging en eenwording met Jezus Christus. De eerste etappe van deze weg bestaat uit het streven naar een levendig geloof, zoals dat van de psalmist: *Uw nabijheid, Heer, wil ik zoeken* (Ps. 27:8). Daarvoor is het noodzakelijk om regelmatig de heilige Schrift te lezen en om, net zoals Maria, de handelingen en de woorden van de Heer te overwegen in ons hart. Het lezen van andere geschikte boeken kan hier zonder twijfel ook bij helpen.

Dit is ook het doel van deze inleiding in de christologie: een grote groep mensen nader kennis te laten maken met de prachtige rijkdom en de ondoorgrondelijke diepte van het mysterie van Christus (vgl. Fil. 3:8; Ef. 3:8).

Omdat dit een theologisch boek is, zal er dieper worden ingegaan op het onderwerp en zal het ook beter verklaard worden dan bij een eenvoudige catechese. Er wordt in dit boek gebruikgemaakt van de methode en structuur van een systematisch-theologische verhandeling en van de juiste uitdrukkingen, die op een eenvoudige wijze uitgelegd zullen worden. Om deze reden zijn dan ook citaten uit de heilige Schrift opgenomen, evenals verklaringen van het kerkelijke leerambt en enkele uitspraken van de heilige Thomas van Aquino, die door het Tweede Vaticaans Concilie voor een dergelijke studie zijn aanbevolen. Natuurlijk wordt er ook vaak geciteerd uit de *Catechismus van de Katholieke Kerk*, waarin de verschillende onderwerpen precies en correct worden behandeld. De Bijbel is geciteerd volgens de Willibrordvertaling 1995.

Omdat dit boek maar een korte inleiding vormt, zijn enkele minder belangrijke onderwerpen weggelaten. Ook is zo mogelijk voorkomen om namen, meningen en citaten van andere auteurs op te nemen.

Omdat het hierbij zoals gezegd gaat om een korte, samenvattende theologische tekst en niet om een historisch of ascetisch werk, moet de lezer zich wat meer inspannen om het boek nauwgezet en aandachtig te bestuderen.

Moge de heilige Maagd Maria ervoor zorgen dat dit boek eraan bijdraagt om *te groeien in de genade en in de kennis van onze Heer en redder Jezus Christus*, zoals aangeraden door de heilige apostel Petrus (2 Pe. 3:18). Het boek moet ons aansporen om de verschillende onderdelen van het christelijke leven zo vorm te geven, dat het ons lukt onze Verlosser te naderen, deel te hebben aan zijn heilswerk en Hem bij de uitbreiding van zijn rijk op aarde te dienen door alle mensen deel te laten hebben aan de verlossing. Op deze manier zullen we eraan bijdragen de wereld en de geschiedenis te veranderen naar Gods wil.